

Мобільний світ епохи глобалізації: часові трансформації

Катерина Лобанова

Національний Університет «Києво-Могилянська академія» (Київ)

Минуле століття потерпає від трансформаційних впливів. Відбувається активний перехід від індустріального до інформаційного суспільства. Нашу епоху глобалізації насамперед характеризує поняття мобільності. Адже всі активні трансформації мають один і той самий стимул – рух. Фізичні переміщення, швидкість передачі інформації, зміни цінностей, поглядів, моралі зазнають значного впливу мобільності. Рух набуває технологічного виміру і стає найважливішим елементом сучасного світу [Уррі 2012, с. 67].

В епоху глобалізації відбувається так званий мобільний поворот, який характеризує абсолютно новий тип соціальних, економічних та політичних відносин [Уррі 2012, с. 72]. Пришвидження технологічного прогресу призводить до розвитку інтернету, який у свій час формує абсолютно нову форму суспільства – «суспільство мережі» [Кастельс 2004, с. 316]. На його розвиток значною мірою впливає глобалізація, яка задає нові тенденції у сфері технічного розвитку. І кожен індивід, який живе в розвинутому інформаційному суспільстві, так чи інакше стане частиною «суспільства мережі».

Наш світ поглинають мобільності, яких Джон Уррі нараховує аж 12 видів: від міграції та туризму до відряджень та транснаціональних переміщень пенсіонерів. І оскільки всі мобільності так чи інакше пов'язані з індивідами, Джон Нейсбітт вдало зазначає, що однією з ознак третього тисячоліття буде відповідальність особистості [Нейсбітт 1992, с. 142]. Наразі мобільність уже накладає на людину певну відповідальність – в епоху прискорених зустрічей, швидкого обміну інформацією та короткими мандрівками на великі відстані ми зобов'язані бути пов'язані ними між собою. Мобільність стає стилем життя – ми маємо їздити в гості до родичів, підтримувати зв'язок із колегами, колишніми знайомими, з нашим близьким оточенням. У мобільному світі заборонено бути самим по собі – живі суспільні відносини трансформуються в «суспільство мережі», де кожна особистість є лише часткою загального

механізму.

Якщо раніше мобільність вважалася нейтральним явищем, яке просто здатне впливати на певні суспільні процеси, то наразі вона є тим діючим чинником, який поглинає сучасний світ. Мобільність, як не парадоксально, включає в себе підвищений контроль. Адже там, де суб'єктно-об'єктна свобода переміщення розширює свої межі, потребується додатковий вплив зовнішнього стабілізуючого чинника. Слідування й керування мобільностями вносять певні зміни в життя суспільства через посилення нагляду за змінами. І наразі ми маємо зовсім інші проблеми й досягнення, ніж ті, що пророкували футурологи минулого століття. Ми розчарували Артура Чарльза Кларка, не заповонивши Марс і не встановивши зв'язки з інопланетними цивілізаціями [Кларк 1966, с. 64]. Поки що основні досягнення цивілізації обмежилися штучним інтелектом, поглибленим вивченням генетики та розширенням доступу до знань з допомогою інтернету.

Якщо дослідники в 50–60 роках минулого століття покладали значні надії на початок третього тисячоліття, то надалі така тенденція почала змінюватися. Чим ближчим ставав 2000 рік, тим більш практичні ідеї відображаються в наукових публікаціях. У 60-их роках А.Ч. Кларк бачить 21 століття доволі утопічно – його погляди схожі на роздуми в романах Рея Бредбері. Він вбачає глобалізаційний вплив у шаленому розвитку науки – до 2000 року він уже прогнозував уповільнення часу та заселення інших планет [Кларк 1966, с. 64]. Більше реалістичний Елвін Тоффлер у 70-их навпаки робить значний акцент на пришвидшеному темпі часу і значних трансформаціях ролі індивіда в суспільстві, передбачив коливання моралі, цінностей та поглядів [Тоффлер 2002, с. 192]. Вищезгаданий Дж. Нейсбітт акцентує увагу на переродженні релігійних цінностей і формуванні засад етики відповідальності [Нейсбітт 1992, с. 146]. На початку тисячоліття, яке всі так чекали, Кастельс передбачувано визначає провідну роль інтернету для формування суспільства майбутнього [Кастельс 2004, с. 323]. А Дж. Уррі, підсумовуючи вищезгадане, виокремлює цілий окремий процес сучасності, який, подібно глобалізації, є поглинаючим чинником цивілізованого суспільства 21 століття – мобільність.

Відповідно, мобільний світ сучасних реалій виступає об'єднуючим засобом для розвитку суспільства майбутнього й до-

зволяє відслідковувати його трансформації. Прогнозування майбутнього в нашу епоху може стати більш практичним і націленим на виокремлення конкретних тенденцій змін, які все швидше переходять із майбутнього в сучасність. Тому ми поступово можемо переходити від «зберігаючого» до «випереджаючого» формату життя [Тоффлер 2002, с.203].

Література:

- 1) Кастельс М. Галактика Інтернет: Размышления об Интернете, бизнесе и обществе / М. Кастельс. – Екатеринбург: У-Фактория (при участии изд-ва Гуманитарного ун-та), 2004. – 328 с.
- 2) Кларк А. Ч. Черты будущего / А. Ч. Кларк. – М.: «Мир», 1966. – 288 с.
- 3) Нейсбитт Дж., Эбурдин П. Что нас ждет в 90-е годы. Мегатенденции. Год 2000 / Нейсбитт Дж., Эбурдин П. – М.: Республика. 1992. – 416 с.
- 4) Тоффлер Э. Шок будущего / Э. Тоффлер. – М.: ООО «Издательство АСТ», 2002 – 557 с.
- 5) Урри Дж. Мобильности / Дж.Урри. – М.: «Праксис», 2012. – 576 с.

Історія як пророкування минулого

Анастасія Максименко

Український католицький університет (Львів)

Якщо п'ятьом науковцям дати завдання скласти історію майбутнього, кожен із них збудує пряму – послідовний, підпорядкований логіці прогноз. Отже, ми отримаємо п'ять прямих. Проте, між ними є дещо спільне – наявність розбіжностей. Розриви з'єднують їх. Якщо ж звернутися з подібним проханням до біблійних пророків, отримаємо одну пряму (часоєдність), та певну кількість розривів, що дорівнює кількості пророків, адже Бог відкривається залежно від стану пророчої уяви [Спиноза, с.34]. Хоча тема конференції протиставляє пряму (історія філософії) та розриви (історії філософій), на мою думку, історія будь-якого минулого має будову,